

31. 8. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vývoj a implementace software mimo jiné v kontextu mezinárodních vztahů

I přes to, že oblast práva IT je jednou z nejméně se rozvíjejících právních oblastí, je stále poněkud složité najít zcela jasné odpovědi na některé otázky této oblasti se dotýkající. Právo IT bohužel nemá v České republice díky absenci speciální právní úpravy věnující se této problematice a nedostatku relevantní judikatury tak vhodnou půdu, jakou by si zasloužilo.

Téměř každý advokát se dnes již běžně ve své praxi s právem IT setkává, ať už se jedná o smlouvy upravující vývoj a implementaci software nebo jinou problematiku. Tento fakt je způsoben také nárůstem společností, které se na českém trhu tvorbou software zabývají. Uvedeným typům smluv je však nutné věnovat zvýšenou pozornost, neboť je mnoho drobností, které mohou zásadním způsobem ovlivnit tento smluvní vztah. O to více je nutné být při sjednávání těchto smluv obezřetní, pokud smluvní vztah přesahuje hranice České republiky.

Otázka smluvního typu

Velmi často se můžeme setkat s tím, že pro smlouvu o vývoji a implementaci software je využívána podoba klasické smlouvy o dílo, i přes to že nesplňuje všechny požadavky na úpravu tohoto vztahu. Většinou je nutné k ustanovením smlouvy o dílo, připojit i ustanovení smlouvy licenční, případně i smlouvy kupní, neboť všechny tyto záležitosti je nutné v souvislosti s vývojem a následnou implementací software ve smlouvě řešit. Mnohem vhodnější je tedy použít pro tento smluvní vztah nepojmenovanou smlouvu dle § 269 odst. 2 obchodního zákoníku a v ní se podrobně věnovat všem aspektům, které se ve vztahu mezi objednatelům a zhotovitelem v této situaci objevují.

Autorskoprávní aspekty vývoje a implementace software

Co se týká povahy software, tento je obecně dle § 2 odst. 2 autorského zákona *považován za autorské dílo, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem. Dle § 65 odst. 1 autorského zákona je počítačový program, bez ohledu na formu jeho vyjádření, včetně přípravných koncepčních materiálů, chráněn jako dílo literární. Ovšem dle odst. 2 § 65 myšlenky a principy, na nichž je založen jakýkoli prvek počítačového programu, včetně těch, které jsou podkladem jeho propojení s jiným programem, nejsou podle tohoto zákona chráněny.* V důsledku tak zákonná úprava českého autorského díla v § 10 autorského zákona uděluje autorovi počítačového programu stejně jako autorovi kteréhokoliv jiného autorského díla výlučná práva osobnostní, jichž se autor nemůže vzdát, a která jsou nepřevoditelná, a dále výlučná práva majetková, jež mohou být předmětem

licence, popřípadě může být výkon majetkových autorských práv převeden na jinou osobu.

Výše uvedená osobnostní i majetková práva k software náleží jeho autorovi, což dle českého autorského práva znamená pouze fyzické osobě, která tento software vytvořila, tedy většinou osobě programátora.

Pro smluvní vztah vycházející se smlouvy o vývoji a implementaci software je ale podstatné, kdo bude při tvorbě software na zakázku oprávněným vykonavatelem autorských práv k počítačovému programu. Autorský zákon v § 58 odst. 7 uvádí, že *počítačové programy a databáze, jakož i kartografická díla, která nejsou kolektivními díly, se považují za zaměstnanecká díla i tehdy, byla-li autorem vytvořena na objednávku; objednatel se v takovém případě považuje za zaměstnavatele*. Pro objasnění je nutné přiblížit úpravu zaměstnaneckého díla v autorském zákoně, která stanoví, že pokud programátor vytvoří počítačový program v rámci svého pracovněprávního vztahu a není-li stanoveno jinak, je oprávněným vykonavatelem majetkových autorských práv k software jeho zaměstnavatel. Z toho vyplývá, že obdobná je pak také situace, kdy fyzická osoba programátor vytvoří počítačový program na objednávku pro objednatele. Pak je oprávněným vykonavatelem majetkových autorských práv k software objednatel.

Mnohem obvyklejší je ovšem situace, kdy je software vytvářen na objednávku u právnické osoby - IT společnosti zabývající se vývojem software, pomocí jejich zaměstnanců nebo subdodavatelů. Jelikož právnická osoba nemůže být dle českého práva považována za autora, je tato situace o něco složitější, neboť zde vystupují subjekty tři, a to objednatel, zhotovitel a sám autor, který je zároveň zaměstnancem, popř. subdodavatelem zhotovitele. Podstatné je, že v tomto případě není objednatel oním vykonavatelem majetkových autorských práv, jak tomu bylo u případu uvedeného výše, ale je jím osoba zhotovitele a je tak nutné o to podrobněji upravit vztah mezi objednatelem a zhotovitelem v souvislosti s právy k software přímo ve smlouvě. Jednou z možností je upravit jejich vztah klasicky pomocí licenčních ujednání. Případně namísto licenčního vztahu může zhotovitel využít také možnosti s výslovným souhlasem autora postoupit na objednatele výkon majetkových autorských práv. Tento způsob zajistí objednateli, že bude výlučným vykonavatelem majetkových autorských práv k předmětnému software. V souvislosti s postoupením výkonu majetkových autorských práv je ale důležité upozornit na strohost právní úpravy, která se o této možnosti zmiňuje pouze jednou větou v autorském zákonu ve vztahu k zaměstnaneckému dílu, a také faktickou neexistencí judikatury soudů, v důsledku čehož je tento právní institut obklopen množstvím otázek a nejasností.

Vývoj a implementace software do zahraničí

V případě že jsou objednatel nebo zhotovitel z jiného státu je nutné mít při uzavírání smluv na paměti, že vnitrostátní autorskoprávní úprava jiných zemí se může podstatně lišit od té české. Dualistické pojetí českého autorského práva, které dělí práva autora na práva osobnostní a práva majetková a stanovuje různé možnosti nakládání s nimi, je dosti specifické. Vedle toho je české autorské právo postaveno také na principech kontinentálně-evropského chápání autorských práv, kdy jsou tato práva pevně spojena s fyzickou osobou autora. Mnoho zemí, se kterými české společnosti obchodují, používají monistický princip autorského práva, ve kterém práva autora nejsou dále nijak dělena, proto je často dosti složité vysvětlit například spolupracující americké společnosti, že dle českého právního řádu není možné vzdát se, případně převést veškerá práva autora software na jinou osobu.

Obchodní vztahy se společnostmi právě ze Spojených států amerických nejsou v této oblasti ničím neobvyklým. Ale právě Spojené státy se svým pojetím autorského práva velmi liší od České republiky, neboť autorské právo je v USA dle The Copyright Act založeno na neomezené převoditelnosti práv, bez rozlišení na práva osobnostní či majetková, a navíc umožňují označit jako autora také právnickou

osobu.

Význam volby práva, imperativní normy a veřejný pořádek

Ve smlouvách o vývoji a implementaci software s mezinárodním přesahem je vždy více než vhodné výslovně upravit volbu rozhodného práva, tedy práva, kterým se bude smlouva a vzájemné majetkové vztahy smluvních stran řídit, a neponechat určení rozhodného práva na jiných hraničních určovateli. Volba práva ale není zcela neomezená, musí být vždy splněna podmínka přítomnosti onoho mezinárodního prvku. Není tak možné zvolit si právo například ve smlouvě uzavřené mezi dvěma českými právníckými osobami podnikajícími v ČR.

Avšak ani použití zvoleného práva nebo práva určeného jinými hraničními určovateli není úplně neomezené. Významně omezeno může být především imperativními normami zúčastněných států, které nemohou být díky své povaze nahrazeny jiným právem, nebo také veřejným pořádkem těchto států, neboť jak říká i náš zákon o mezinárodním právu soukromém *právního předpisu cizího státu nelze použít, pokud by se účinky tohoto použití přičily takovým zásadám společenského a státního zřízení Československé socialistické republiky a jejího právního řádu, na nichž je nutno bez výhrady trvat*. Právě mezi tato ustanovení se bezpochyby řadí také úprava autorského práva v České republice zakotvující nepřevoditelnost osobnostních autorských práv.

V případě, že si smluvní strany smlouvy o vývoji a implementaci software ve smlouvě zvolí rozhodné právo, kterým by v případě obchodního vztahu české a americké společnosti bylo například právo americké, zavazují se tak smlouvu i svoje vzájemné vztahy týkající se autorských práv podrobit americkému The Copyright Act a tím tedy i americkému pojetí autorského práva, které se bude vztahovat na předmět smlouvy - software. Otázkou tak je, zda je možné, aby se česká společnost, resp. její zaměstnanec nebo subdodavatel dle ustanovení této smlouvy platně vzdal všech svých autorských práv a převedl je na amerického obchodního partnera objednatel vývoje a implementace software. Z výše zmíněného již je jisté patrné, že toto možné není, neboť dle českého práva je autorem software vždy fyzická osoba, která se nemůže platně vzdát svých autorských práv. Autor je tak někdy možná i proti své vůli již navždy pevně spojen se svým autorským dílem, v tomto případě se softwarem.

Mgr. Pavla Šimoníková,
advokátní koncipientka

[Advokátní kancelář Zrůstek, Lůdl a partneři v.o.s.](#)

Pobočka Brno
Orlí 36
602 00 Brno

Tel.: +420 515 917 160

e-mail: brno@akpzl.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)